

การผสมพันธุ์และคัดเลือกพันธุ์ถั่วลิ้นเต่าสำหรับการบริโภคฝักสด

พรอนันต์ แข็งขัน^{1/} ณิชกานต์ นเรวฒิกุล^{2/} สุรามาศ ภู น่าน^{2/} วัชรพล บำเพ็ญอยู่^{2/}
ศศิธร วรปิติรังสี^{2/} สอนง จรินทร์^{3/}

บทคัดย่อ

การปรับปรุงพันธุ์ถั่วลิ้นเต่าสำหรับการบริโภคฝักสด มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาพันธุ์ถั่วลิ้นเต่าให้ผลผลิตสูง และคุณภาพการบริโภคที่ดี ดำเนินงานทดลอง ณ ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย และศูนย์วิจัยพืชสวนเลย ระหว่างเดือนตุลาคม 2558 ถึงเดือนกันยายน 2563 โดยการรวบรวมถั่วลิ้นเต่าพันธุ์การค้า 11 พันธุ์ แล้วคัดเลือกพันธุ์ที่มีลักษณะเด่นแล้วผสมข้ามพันธุ์เพื่อสร้างประชากรพื้นฐาน คัดเลือกพันธุ์แบบบันทึกประวัติ จนถึงชั่วรุ่นที่ 4 ซึ่งสามารถคัดเลือกถั่วลิ้นเต่าได้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มฝักกลม และกลุ่มฝักแบน รวมทั้งสิ้น 10 สายพันธุ์ และในปี 2563 ดำเนินการทดสอบพันธุ์เบื้องต้นร่วมกับพันธุ์การค้า ณ ศูนย์วิจัยพืชสวนเลย โดยวางแผนการทดลองแบบ RCB มี 3 ซ้ำ บันทึกข้อมูล อายุเก็บเกี่ยว ความสูงต้น ผลผลิต และองค์ประกอบผลผลิต พบว่า กลุ่มฝักกลม สายพันธุ์ 110x103-1-4 และ 110x103-1-46 มีอายุออกดอกและอายุเก็บเกี่ยวเร็วที่สุดคือ 39.6 และ 54.0 วันหลังหยอดเมล็ด ตามลำดับ กลุ่มฝักแบน พบว่า สายพันธุ์ 102x110-3-2 และ 102x110-3-12 มีอายุออกดอกเร็วที่สุดคือ 40.0 วัน และอายุเก็บเกี่ยวเร็วที่สุดคือ 54.0 และ 56.0 วัน ซึ่งเก็บเกี่ยวได้เร็วกว่าพันธุ์การค้า 6 และ 8 วัน ตามลำดับ ด้านผลผลิต พบว่า ในกลุ่มฝักกลมสายพันธุ์ 110x103-1-4 มีจำนวนฝักและน้ำหนักผลผลิตมากที่สุด คือ 1,662 ฝัก และ 6,469 กรัมต่อพื้นที่เก็บเกี่ยว ด้านกลุ่มฝักแบน พบว่า สายพันธุ์ 101x107-5-14 และ 106x105-2-51 มีจำนวนฝักมากที่สุดคือ 1,104 และ 1,098 ฝัก และน้ำหนักผลผลิตมากที่สุด คือ 3,987 และ 3,475 กรัมต่อพื้นที่เก็บเกี่ยว ซึ่งไม่แตกต่างจากพันธุ์การค้าเปรียบเทียบ ดังนั้น ถั่วลิ้นเต่าสายพันธุ์ใหม่ที่เหมาะสมสำหรับนำไปคัดเลือกพันธุ์ในรุ่นต่อไป ได้แก่ สายพันธุ์ 110x103-1-4 101x107-5-14 และ 106x105-2-51 เพื่อให้มีความสม่ำเสมอของสายพันธุ์ ก่อนเผยแพร่พันธุ์สู่เกษตรกรต่อไป

^{1/} ศูนย์วิจัยพืชสวนเลย

^{2/} ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

^{3/} สถาบันวิจัยพืชสวน